

- א
1. ארגון סגל המחקר במערכת הבטחון ובמשרד ראש הממשלה
 2. ועד ארגון סגל המחקר
 3. ועד סגל המחקר ברפא"ל
- ב
4. עמוס בברסקי, יו"ר מועצת עובדי המחקר ברפא"ל המערערים
- ג
1. ד"ר יונתן נמירובסקי
 2. ד"ר משה אונגרש
 3. ד"ר דני שמש
 4. ד"ר דן לבן
 5. מדינת ישראל – רפא"ל
- המשיבים
(משיבה פורמאלית)

בבית-הדין הארצי לעבודה

לפני הנשיא ס' אדלר, סגן הנשיא י' אליאסוף והשופט ע' רבינוביץ
נציג עובדים (שמאי), נציגת מעבידים (גלין)

נדון:

טדרי דין בסכסוך קיבוצי – הצורך בדיון מזורז – מיצוי זכויות הצדדים.

ערעור כנגד הדרך הדיונית על-פיה ניתנה החלטתו האופרטיבית של בית-דין קמא בדבר דחיית עריכתה של אסיפה כללית של עובדי המחקר במערכת הביטחון ובמשרד ראש-הממשלה, שנועדה לאשר שינויים בתקנון העמותה. גדר המחלוקת נבע מכך שהייתה תלויה ועומדת, במקביל, תביעה שנייה כנגד הסירוב לכנס אסיפה של עובדי המחקר ברפא"ל.

בית-הדין הארצי לעבודה פסק:

(1) במקרה דנן, אופי ההתדיינויות והיקפן, במיוחד בתקופה הראשונה של פעילות ארגון סגל המחקר לאחר הכרתו כארגון עובדים יציג, מחייבים בירור משפטי מסודר ומקיף של

א (2) במקרה דנן, על-אף לוח הזמנים הקצר שהיה ברקע הליך התביעה השנייה, לא היה מקום ל"קיצור דרך" במתן הסעד האופרטיבי למשיבים. סדרי הדין אינם רק אמצעי לניהול מסודר ויעיל של הליך, אלא אף אמצעי למיצוי זכויותיו של כל צד להליך, ועל-כן יש להקפיד עליהם (ה14 – 15ב).

ב חקיקה ראשית שאוזכרה:
– חוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט1969-, סעיף 24(א)4).

פסקי-דין שאוזכרו:

ג [1] דב"ע נה4-28 / ארגון סגל המחקר במערכת הבטחון – ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל ואח', פד"ע לא 54.

ד ערעור ברשות על החלטת בית-הדין האזורי לעבודה בחיפה מיום 16.12.1998 בבש"א 7729/98, 7780-2; עב 5656-8, 5303-6/98, שניתנה על-ידי השופט הראשי ד' מיבלום ונציג הציבור צימט. הערעור נתקבל.

א' שמר, א' סלע – בשם המערערים;

אילן גורביץ – בשם המשיבים 1, 2, 3;

ה

פסק-דין

ו

סגן הנשיא י' אליאסוף

ז 1. לפנינו ערעור ברשות (בר"ע 1008/98) על החלטת בית-הדין האזורי בחיפה מיום 16.12.1998 (בש"א 7729/98, 7780-2; ע"ב 5656-8, 5303-6/98; השופט הראשי מיבלום ונציג הציבור צימט), בה הורה בית-הדין האזורי לעניין קיום אסיפה כללית של עובדי המחקר במערכת הביטחון ובמשרד ראש-הממשלה וכן אסיפה כללית של עובדי המחקר ברפא"ל.

הצדדים בהליך הערעור

א. 2. המערער 1 (להלן – ארגון סגל המחקר) הוכר כ"ארגון עובדים יציג של כלל עובדי המחקר במערכת הבטחון" (ראה דב"ע נה-28/4 ארגון סגל המחקר במערכת הבטחון – ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל ואח' [1]).

ב. 3. ארגון סגל המחקר הוא עמותה אשר שמה הקודם היה "ארגון סגל המחקר במערכת הבטחון", וכיום שמה הוא "ארגון סגל המחקר במערכת הבטחון ובמשרד ראש הממשלה".

בין מטרת עמותת ארגון סגל המחקר, כלולות המטרות דלקמן:

ג. "2.0. להוות ארגון עובדים של עובדי המחקר במערכת הבטחון ובמשרד ראש הממשלה (להלן – מערכת הבטחון) ולעשות כל הדרוש לשם כך, לחתום על הסכמים קיבוציים ולהיות בעל כל הסמכויות הנתונות בדין ובהסכמים קיבוציים ואחרים לארגוני עובדים".

"2.12. סניפים

ד. 2.12.1. להקים סניפים מקומיים של העמותה במקומות העבודה ובמכוני המחקר שחבריה עובדים בהם.

ה. 2.12.2. לקבוע את סמכויות הסניפים, שיוך חברי העמותה לסניפים לפי מקומות עבודה ומכונים, לקבוע את מוסדות הסניפים ודרכי קביעתם, לאצול לסניפים סמכויות של העמותה וכל מוסד ממוסדותיה בכפוף לחוק, ובלי לפגוע בכלליות האמור, להסמיך סניף להיות צד להכרזת סכסוכי עבודה, הכרזת שביתה, ניהול מו"מ קיבוצי וחתומה על הסכם קיבוצי או הסדר קיבוצי, לקבוע את תקציב הסניפים ואופן מימונם, ובכלל ובלי לגרוע מן האמור לעיל, לקבוע כל דבר הנוגע לסניפים".

ו. הכשירים להיות חברי העמותה הם "כל עובד במערכת הבטחון המדורג בדירוג עובדי המחקר" וכן גימלאים שהיו בדירוג האמור (סעיף 4.1.2 לתקנון העמותה).

ז. 4. מוסדות עמותת ארגון סגל המחקר, הם כדלקמן:

- (א) האסיפה הכללית: לאסיפה הכללית של חברי העמותה הוענקו סמכויות ותפקידים שפורטו בסעיף 7.1 לתקנון, וכן נקבע כי "כל חבר רשאי להצביע בעצמו או ע"י מיופה כח. יפוי הכח יכול להיות כללי, דהיינו בקשר לכל זכויותיו וחובותיו של החבר בעמותה, ויכול להיות מיוחד לאסיפה כללית כלשהי" (סעיף 7.5 לתקנון העמותה).
- א
- ב סמכויות האסיפה הכללית סויגו לגבי עניינים המתייחסים להצמדת שכר עובדי המחקר לחברי הסגל האקדמי באוניברסיטאות, לזכויות שבתון ולקרן השתלמות דולרית. לגבי נושאים אלה נקבע כי "לא תתקבלנה החלטות ולא ייחתמו הסכמים קיבוציים אלא לאחר שאושרו ע"י כל אחד ואחד מסניפי העמותה" (סעיף 7.7 לתקנון העמותה).
- ב
- ג ועד ארגון סגל המחקר: ועד ארגון סגל המחקר (המערער 2 לפנינו) הוא ועד העמותה, והוא מורכב משבעה חברים. ועד ארגון סגל המחקר הוא הגוף המנהל את ענייני העמותה.
- ג
- (ג) ועדת ביקורת.
- (ד) סניפים: במסגרת עמותת ארגון סגל המחקר קיימים ארבעה סניפים (רפא"ל; המכון הביולוגי; קמ"ג; ממ"ג; ראה סעיף 2.12 לתקנון העמותה כמצוטט בפסקה 3 לעיל).
- ד
- (ה) מועצת סגל מחקר: בסעיף 8 של תקנון עמותת ארגון סגל המחקר נקבעו ההוראות דלקמן לגבי מועצות סגל מחקר:
- ה
- 8.1. עובדי מחקר בכל סניף של העמותה יהיו רשאים להקים מועצת סגל מחקר. מספר חברי המועצה וכן תפקידיה, שיטת פעולתה, נוהל בחירתה והגופים שהיא בוחרת – כל אלה יפורטו בתקנון מועצה סניפי שיוכן ויאושר בדרכים שהסניף יחליט עליהן. בסניף שבו כבר קיים תקנון כזה עם הקמת העמותה, יהא הסניף רשאי להמשיך ולפעול לפיו.
- ו
- 8.2. מועצת סגל מחקר תשמש גוף בין כלל עובדי המחקר המועסקים באותו סניף לבין הועד המקומי של הסניף ולבין שאר מוסדות העמותה.
- ז
- 8.3. למועצת סגל מחקר תהיה סמכות לדון במכלול הנושאים המתייחסים לכלל עובדי המחקר באותו סניף, לגבש מדיניות ולהנחות את הועד המקומי בפעולותיו.
- ח

- 8.4. מועצת סגל מחקר תיבחר ע"י כלל עובדי המחקר העובדים באותו סניף, בין שהם חברי העמותה ובין שאינם חברי העמותה, והכל בהתאם להוראות שיקבעו על ידה. א
- 8.5. למועצת סגל מחקר תהיה סמכות להורות על כינוס אסיפה כללית של עובדי המחקר בסניף, וזאת לצורך עריכת בחירות או לצורך קבלת הכרעות עקרוניות הנוגעות לכלל העובדים בסניף. ב
- 8.6. מועצת סגל מחקר תבחר מתוכה יו"ר וסגנים, וכן תבחר מתוכה ועד סגל מחקר מקומי. כמו כן, תבחר המועצה את נציגיה לוועד ארגון סגל המחקר, בהתאם לאמור בס"ק 10.2 ו-10.3 להלן. ג
- 8.7. מועצת סגל מחקר רשאית למנות ועדות שונות, קבועות או אד-הוק, ולפקח על אופן פעולתן. ג
- 8.8. מועדי כינוסה של מועצת סגל מחקר, הנושאים שיועלו בה לדיון וסדרי הבחירות אליה יקבעו על ידה." ד
- ברפא"ל קיימת מועצת סגל מחקר, אשר קיים בה תקנון המפרט את דרך פעילותה. בסעיף 1 לתקנון מועצת המחקר ברפא"ל נקבע כי "יעודה של המועצה הוא לדון במכלול הנושאים הנוגעים לציבור עובדי המחקר, לגבש מדיניות ארוכת טווח לועד, לפקח עליו ולהנחות את פעולותיו". החלטות מועצת המחקר ברפא"ל "מחייבות את הועד ומנחות אותו בפעולותיו" (סעיף 4.1 לתקנון). ה
- המערער 4 הוא יושב ראש מועצת סגל המחקר ברפא"ל.
- (1) ועד סגל מחקר מקומי: על-פי סעיף 9 לתקנון עמותת ארגון סגל המחקר, בכל סניף של העמותה ייבחר ועד סגל מחקר, אשר ישמש "כגוף המרכז ומטפל בכל העניינים המתייחסים לכל עובדי המחקר באותו סניף". ו
- ועד סגל המחקר ברפא"ל הוא המערער 3 לפנינו.
5. המשיבים הם עובדי מחקר ברפא"ל. ז
- התביעה הראשונה

6. ביום 22.11.1998 הגישו ארבעת המשיבים כתב תביעה נגד המערערים 1-3 וכן כנגד המדינה כנתבעת פורמאלית, שענייניו צו מניעה (ע"ב 5303/98, 5304, 5305, 5308). כתב התביעה הוגש, ככל המסתבר, במסגרת סעיף 24(א) (4) לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט 1969-, על-פיו מוסמך בית-הדין לעבודה לדון בתובענה שבין עובד לארגון עובדים הקשורה בחברות או בתחום פעילותו של הארגון בענייני עבודה.

בכתב התביעה נטען, בין השאר, כי המערער 3 (ועד סגל המחקר ברפא"ל) נמנע מלדווח לעובדי המחקר ברפא"ל על פעילותו או על המשא והמתן שהוא מנהל עם המדינה, בנושאים שונים. התובעים התייחסו לפיסקה 7.7 לתקנון העמותה (ראה פיסקה 4(א) לעיל) ועתרו לסעדים דלקמן:

- א. ליתן פסק-דין המצהיר כי אין לנתבעים ו/או מי מטעמם כל סמכות לדון ו/או להחליט ו/או להגיע לכל סיכום בנוגע לנושאים המפורטים להלן: (א) הצמדת שכרם של עובדי המחקר ברפא"ל לשכרם של חברי הסגל האוניברסיטאי באוניברסיטאות; (ב) זכויות שבתון; (ג) קרן השתלמות דולרית, ו/או לכל נושא אחר הקשור בשינוי שיטת דירוג עובדי המחקר ברפא"ל ו/או ב'הפרטת' רפא"ל.
- ב. להורות לנתבעים ו/או למי בא מטעמם להימנע מלהגיע לכל סיכום בנושאים המפורטים בס"ק א' לעיל.
- ג. לחילופין, להורות לנתבעים להימנע מלהגיע לכל סיכום בנושאים המפורטים לעיל עד שלא ימסר דיווח מפורט למועצת עובדי המחקר ולאסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל ויתקבל אישורם המוקדם, בדרכים הקבועות בתקנון המועצה, להמשך פעילותו של ועד עובדי המחקר באותם נושאים.
- ד. לחילופי חילופין, להורות לנתבעים להימנע מלהגיע לכל סיכום בנושאים המפורטים לעיל עד לאחר קיום האסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל ביום 22.11.98 ואישור החלטתה בתוך המועד הקבוע בתקנון.
- ה. ליתן כל הוראה אחרת שתיראה לבית הדין כנדרשת בנסיבות העניין.

במקביל לכך הגישו ארבעת המשיבים בקשה למתן צו מניעה זמני בנושא תביעתם.

לפני כן, ביום 19.11.1998 הגיש המשיב 2 (ד"ר משה אונגרש) בקשה נפרדת למתן סעד ארעי כנגד המערער 4 שעניינה אסיפה כללית של עובדי המחקר ברפא"ל בנושא הפיכת רפא"ל לחברה (בש"א 6949/98).

7. בית־הדין האזורי דן בהליכים הנ"ל ביום 25.11.1998, והחליט כדלקמן:

א "במסגרת הדיון שלפנינו חזר בא כח המשיבים 1 עד 3 בתיק בשא 6991/98 על הצהרתו בשם המשיבים שהוא מייצג, כי לא ייחתם הסכם הנוגע לגורלם של עובדי ארגון סגל המחקר במערכת הבטחון ובמשרד ראש הממשלה, העובדים ברפא"ל, בטרם יובא הדבר לאישור המוסדות המוסמכים של הארגון הנ"ל.

ב הצהרה זו מייצרת את היזקקותנו לטענות השונות בבקשות שהוגשו לפנינו, ואשר בגינן נקבע היום דיון דחוף.

יזכר כי המבקשים בתיק הנ"ל הגישו גם תביעה עיקרית וזאת ביום 22.11.98 ומן הסתם, טרם חלפה התקופה להגשת כתב הגנה.

ג אנו סבורים כי יש ממש בטענות בא כח המשיבים 1 עד 3 בתגובותיו לבקשות ואנו מאמצים אותן לענין ההחלטה בבקשות לסעד דחוף...

נותר לנו להתייחס לבקשת ד"ר שמש בשם ד"ר אונגריש בנושא אסיפות העובדים.

ד בענין זה, לא מצאנו בסיס למתן צווים בסוגיית ניהול אסיפות העובדים והשתכנענו כי ניתן יהא להיזקק לכך, אם אמנם, בסוגיית האישור של המוסדות המתאימים אם ההסכם שיחתם יובא לפני מוסדות אלה...

ה כל תיקי הבקשות לסעדים זמניים יסגרו ברישומי בית הדין.

כתב הגנה יוגש עד יום 13.12.98, עם עותק לצד שכנגד.

הדיון המוקדם הראשון בתיק העיקרי ביום 15.12.98 בשעה 13:15."

8. המשיב 2 (ד"ר משה אונגריש) הגיש לבית־הדין האזורי בקשה נוספת, ביום 6.12.1998, בה עתר לסעדים שונים בעניין קיומן של אסיפות כלליות של עובדי המחקר ברפא"ל (בש"א 7729/98).

התביעה השנייה

9. ביום 22.11.1998 נשלחה הזמנה לחברי ארגון סגל המחקר לאסיפה הכללית השנתית של הארגון, אשר נועדה להתקיים ביום 17.12.1998. סדר יומה של האסיפה הכללית כלל דיווחים וכן אישור שינויים בתקנון העמותה.

7 פד"ע, כרך לד, תשנ"ט-תש"ס 1999

10. בין השינויים שהוצעו בתקנון העמותה, נכללו השינויים דלקמן:

- א (א) בסעיף 8.1 של התקנון (ראה נוסח הסעיף בפסקה 4 לעיל) ייוסף בסופו כי "רק חבר עמותה יכול להיות מועמד בבחירות למועצת סגל המחקר או להיבחר כחבר במועצה. התקנונים הקיימים של מועצות סגל המחקר יתוקנו בהתאם".
- ב (ב) בסעיף 8.4 של התקנון, ייוסף בסופו "וזאת בכפוף לאמור בסעיף 8.1 לתקנון זה".
- ג (ג) בסעיף 9.1 של התקנון ייוסף בסופו כי "רק חבר בעמותה יכול להיות מועמד בבחירות לועד סגל מחקר או להיבחר כחבר בוועד, בין שמדובר בבחירות ע"י המועצה ובין שמדובר בבחירות ע"י כלל עובדי המחקר בסניף. התקנונים הקיימים של מועצות סגל המחקר יתוקנו בהתאם".
- ד 11. ביום 1.12.1998 נשלחה אל המערער 4 (יו"ר מועצת עובדי המחקר ברפא"ל) דרישה בכתב החתומה על-ידי יותר מ-200 מעובדי סגל המחקר ברפא"ל, בה הוא נתבקש לכנס אסיפה כללית של עובדי המחקר ברפא"ל, בהתאם לסעיף 5.2.א. לתקנון מועצת עובדי המחקר, וזאת לצורך קבלת ההחלטה הבאה:
- נציגי עובדי המחקר ברפא"ל יתנגדו לכל מהלך של שינוי תקנון הארגון בכל אסיפה כללית של הארגון, אלא אם אושר שינוי זה קודם לכן באסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל" (ההדגשה במקור – י' א').
- ה (בסעיף 5.2.א. האמור נקבע כי האסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל תכונס כאשר "200, לפחות, מכלל ציבור עובדי המחקר הגישו ליו"ר המועצה דרישה בכתב בחתימת שמם").
- ו 12. המערער 4 הודיע למשיב 2 ביום 6.12.1998 כי הוא אינו יכול להיענות לבקשה לכינוס האסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל, וזאת בהסתמך על חוות-דעתו של עורך-דין א' שמר, בה נאמר כדלקמן:
1. "משמעות ההחלטה המוצעת על ידכם הינה הטלת הגבלות וסייגים על זכויות ההצבעה של חברים בארגון סגל המחקר, במסגרת האסיפה הכללית המתוכננת של ארגון זה.
- הצעת ההחלטה כאמור איננה עולה בקנה אחד עם העקרונות הדמוקרטיים של ארגוננו, ונודף ממנה ריח של אי חוקיות.

2. אין למועצה או לאסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל סמכות לחייב חברים בארגון להצביע בדרך זו אחרת, או לפגוע בדרך כלשהי בזכותם להצביע באסיפה הכללית של הארגון עפ"י רצונם".

א

13. ביום 8.12.1998 הגישו המשיבים 1-3 כתב תביעה שני בבית-הדין האזורי כנגד המערערים (ע"ב 5656/98, 5657, 5658).

בכתב התביעה השני נטען כי בעניינים הנוגעים לסניפי ארגון סגל המחקר מוקנית מעין אוטונומיה בעניינים הנוגעים לעובדיו של אותו סניף, וכי השינויים בתקנון שהוצעו לדיון באסיפה הכללית (ראה פסקה 10 לעיל) הם שינויים מהותיים המשפיעים על זכויותיהם של עובדי המחקר ברפא"ל, שחלקם הנכבד אינו זכאי להשתתף באסיפה הכללית של הארגון מאחר ואינו חבר בעמותה". עוד נטען בכתב התביעה השני כי הוועד המקומי של עובדי המחקר ברפא"ל שולט בוועד הארגון, מכוח הרוב שבידו (4 מתוך 7 חברים), ובאמצעות ייפוי כוח שבידו הוא מתכוון להנציח את שליטתו בארגון.

ב

ג

בכתב התביעה נטען גם כי חוות-דעתו של עורך-דין א' שמר (ראה פסקה 12 לעיל), אין לה נגיעה לעצם כינוס האסיפה, אלא שהיא עוסקת בתוקף המשפטי של ההחלטה המוצעת על-ידי העובדים שדרשו את כינוס האסיפה.

ד

הסעד אשר נתבע על-ידי המשיבים 1-3 היה כדלקמן:

א. ליתן צו עשה המכוון אל הנתבע מס' 4 והמורה לו לקיים אסיפה כללית לעובדי המחקר ברפא"ל בהתאם לדרישה בכתב שהופנתה אליו ביום 1.12.1998, וכמתחייב מהוראת סעיף 5 לתקנון המועצה.

ה

ב. ליתן צו מניעה כנגד הנתבעים 1-3 המורה להם להימנע מקיום האסיפה הכללית של ארגון סגל המחקר המתוכננת ליום 17.12.1998 וזאת עד לאחר קיום האסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל והשלמת אישורו ההחלטה לפי התקנון.

ו

ג. ליתן כל הוראה אחרת שתיראה לבית הדין כנדרשת בנסיבות העניין".

14. במקביל להגשת כתב התביעה השני, הגישו המשיבים 1-3 בקשה לקיים דיון דחוף בתביעתם (בש"א 7780/98, 7781, 7782), אך לא הגישו כל בקשה לסעד זמני. אב בית-הדין הורה על דיון בבקשה לקיום דיון דחוף בתביעה השנייה, ביום 15.12.1998,

ז

א

15. הדיון ביום 15.12.1998 התרכז בעיקר ולמעשה בנושא התביעה השנייה, דהיינו, סירובו של המערער 4 לכנס אסיפה כללית של עובדי המחקר ברפא"ל. בדיון זה השמיעו הצדדים את טענותיהם, ולמחרת, ביום 16.12.1998, כיאה וכנדרש בסכסוך ארגוני, נתן בית-הדין האזורי את החלטתו.

ב

16. בהחלטתו פירט בית-הדין האזורי את ההליכים השונים שהוגשו לפניו ואת הרקע, וקבע כדלקמן:

ג

"לאחר עיון בתקנון הרלוונטי, שעל פיו פועלים האורגנים הנוגעים להחלטתנו – מצאנו כי העקרון המנחה בפעילות זו, כמו בארגונים אחרים, הוא קבלת החלטת הרוב.

יחד עם זאת, ברור לנו כי עקרון זה אינו יכול להאפיל על זכותו של מיעוט, ואפילו בודדים, למצות את ההליכים הפנים-אירגוניים, בטרם קבלת החלטה גורלית לעתידו של הארגון וחבריו.

ד

לזכות זו קשורה קשר בל ינותק זכותו של כל עובד לבטא את דעתו באורח חופשי, בטרם קבלת החלטת הארגון, בפרט בנושאים הרי גורל לכל אחד מן העובדים.

ה

יתירה מזאת, התקנון הרלוונטי מסדיר במפורש מנגנון של אסיפה כללית מקומית, לפי דרישת החברים, בטרם החלטת הגוף העליון של הארגון – האסיפה הכללית הארצית.

ו

במשפט העבודה ניתן משקל מכריע לאוטונומיה של החברים בארגון מעין זה, לעצב את פני ארגונם, ולהכריע בסוגיות גורליות לחבריהם, ובאותה מידה מודגשת חשיבותה של אפשרות כל אחד מן העובדים, שהארגון מייצגו, להיות שותף אמיתי בתהליך קבלת ההחלטות כנ"ל.

ז

יא. התרשמנו כי למאות העובדים אשר פנו אל יו"ר מועצת סגל המחקר ברפא"ל (מר בברסקי), בבקשה לקיים אסיפה כללית של ארגון עובדי המחקר ברפא"ל – לא ניתנה ההזדמנות הנאותה, כנ"ל, לנסות וללבן בדיון פתוח, משוחרר מלחצים, סוגיות גורליות לעתיד העובדים, על פי זכותם הנ"ל.

מתקבלת תמונה כי העובדים הוכנסו לתהליך לחוץ בזמן לקראת האסיפה הכללית (ארצית) העומדת להתקיים ב-17.12.98, מבלי

- א לא מצאנו כי יו"ר מועצת סגל המחקר ברפא"ל יכול להטיל 'וטו' על פניית מאות עובדים בסוגייה כגון זו ולהחליט כי אסיפה כללית מקומית, לא תקויים.
- ב כשמדובר בסוגיות כגון דא – שיקול הדעת של יו"ר המועצה בנדון, אף אילו היה קיים – מצטמצם, נוכח גורליות הסוגיות הנדונות במשא ומתן הנ"ל, ולא נראה לנו (אף אם היה שיקול זה רחב יותר) – כי הוא יושם כדין.
- ג.ב. ונוסיף – מושכל יסודי לדעתנו היא זכותם של חברים ב'סניף המקומי' לתרום לגיבוש עמדת הסניף בדיון פתוח, באסיפה כללית מקומית, כשהדיון משוחרר מלחצים כולל לחצים של זמן, כאשר ניתנת לחברים השונים זכות הביטוי והבעת הדעה, באורח המשוחרר מלחצים טכניים ולחצים של זמן.
- ד זכות זו היא זכות יסוד הן במשפט ישראל, והן במשפט העבודה, והיא נוגעת, מן הסתם, בארגוני עובדים יציגים וסניפיהם.
- ה.ה.ה. ההלכה הפסיקתית הדגישה חשיבותה של זכות זו בתוך ארגוני עובדים יציגים, ואנו סבורים כי יש ליתן לזכות זו משקל ניכר בהחלטתנו.
- ה.ג. יישום
- ו לא מצאנו כי יגרם נזק בלתי הפיך אם תידחה האסיפה הכללית מיום 17.12.98, על מנת לאפשר קיום אסיפה כללית של עובדי המחקר ברפא"ל, כדי שיתאפשר לפונים ליו"ר מועצת סגל המחקר (מר ברסקי) להתבטא באסיפה כללית כנ"ל – הכל לפני האסיפה הכללית הנ"ל.
- ז.ד. אשר על כן, אנו מורים על דחיית האסיפה הכללית-הארצית שנועדה ליום 17.12.98, לתקופה של 10 ימים לפחות, ועל קיום אסיפה כללית של עובדי המחקר ברפא"ל תוך שבעה ימים מהיום.

- א האסיפה הכללית הנ"ל תהא אסיפה אחת, ויש לדאוג לכך שעובדי שני המכונים יוכלו להגיע אליה, אך אין הכוונה לכך שהאסיפה חייבת להתקיים בשעות העבודה.
- ט. אנו מורים בזאת למשיבים-הנתבעים להגיש כתב הגנתם בשתי התביעות העיקריות הנזכרות דלעיל, לא יאוחר מיום 28.12.98.
- כל תיקי בקשות הביניים יסגרו ברישומי בית הדין.
- ב ביום 29.12.98 נורה על המשך ההליכים בתביעות העיקריות, אם הצדדים לא יגיעו להסדר לפני כן".
- על כך הוגש הערעור שלפנינו, לאחר קבלת רשות.
- ג 17. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לפנינו ביום 23.12.1998, החלטנו כדלקמן:
- "מאחר שניתנה רשות ערעור לגבי החלטתו של בית הדין האזורי מיום 16.12.1998 ומאחר שהדיון בערעור נערך לפנינו היום, אנו מחליטים על דחיית המועדים שנקבעו בפסקה יד' של החלטת בית הדין האזורי מיום 16.12.1998 עד למתן פסק הדין בהליך הערעור, וככל הנדרש נתייחס לנושא זה בפסק הדין בערעור".
- ד הטיעונים בערעור
- ה 18. הטענות העיקריות של בא-כוח המערערים לפנינו, הן כדלקמן:
- א) החלטתו של בית-הדין האזורי היא בגדר "פסק-דין" הקובע סופית את הסעדים בתביעה השנייה, וזאת בלא דיון, בלא כתבי טענות, בלא שמיעת הצדדים לגופה של התובענה, ובלי שהייתה לפני בית-הדין בקשה לסעד זמני;
- ב) הסעד שנתן בית-הדין האזורי בהחלטתו מייתר למעשה את הדיון בתביעה השנייה;
- ג) המשמעות של החלטת בית-הדין האזורי היא כי לפני קיום אסיפה כללית של ארגון סגל המחקר, יש לחייב קיום דיון בסניפים של הארגון כתנאי לקיום האסיפה הכללית;
- ד) משמעות כינוס אסיפה כללית ברפא"ל, היא הטלת סייגים ומגבלות על זכות ההצבעה וכוח ההצבעה של חברי ארגון סגל המחקר במסגרת אסיפה

א (ה) הצעת ההחלטה לדיון באסיפה הכללית של עובדי המחקר ברפא"ל הינה הצעה בלתי חוקית ומופרכת, באשר היא עשויה לפגוע בכושר ההחלטה וההצבעה של חברי ארגון סגל המחקר במסגרת האסיפה הכללית.

ב 19. בא-כוח המשיבים תמך בהחלטתו של בית-הדין האזורי, והטענות העיקריות שלו לפנינו הן כדלקמן:

א (א) על-פי תקנון ארגון סגל המחקר, יש לסניפי העמותה מעין אוטונומיה בעניינים הנוגעים לעובדים של אותו סניף. תקנון הסניף דומה במהותו לתקנון של ועד עובדים במקום העבודה;

ב (ב) השינויים שהוצעו בתקנון ארגון סגל המחקר הם שינויים מהותיים, היורדים אל שורש מבנה הסמכויות של ארגון העובדים ויחסיו בתוך הארגון;

ג (ג) המועד המתוכנן לקיום האסיפה הכללית של ארגון סגל המחקר (17.12.1998), חייב דיון והכרעה מהירים בתביעה השנייה. המשיבים לא הגישו בקשה לסעד זמני, מתוך חשש לטענה שמתן הסעד הזמני יש בו משום הענקת הסעד הסופי. לפיכך, ביקשו המשיבים לקיום דיון דחוף בתובענה העיקרית, אשר במהותה הייתה בקשר למתן סעד דחוף;

ד (ד) בדיון ביום 15.12.1998 הושמעו למעשה טענות המערערים, ובית-הדין נתן את החלטתו בעניין;

ה (ה) החלטת בית-הדין האזורי היא נכונה, והיא נותנת תוקף לזכויותיהם של המשיבים ומונעת סיכול זכויותיהם.

האם יש להתערב בהחלטת בית-הדין האזורי?

ז 20. שתי שאלות עיקריות מתעוררות בהליך הערעור שלפנינו. השאלה האחת היא אם נפל פגם המחייב את התערבותנו, בדרך הדיונית על-פיה ניתנה ההחלטה האופרטיבית של בית-הדין האזורי מיום 16.12.1998. השאלה השנייה היא אם לגופו

א

ככל שהתשובה לשאלה הראשונה היא בחיוב, לא תהיה דרושה הכרעה בשאלה השנייה דלעיל.

21. בית־הדין האזורי הביע את צערנו על ההתדיינויות בין הצדדים, כדלקמן:

ב

ב. לצערנו, להט היצירה של מיסדי הארגון, מופנה כעת להתדיינויות בינם לבין ממשיכי דרכם באותו ארגון, והם מופיעים לפנינו לאחרונה חדשות לבקרים.

ג

דמויות שנראו לפנינו במאבקים של עובדי המחקר ברפא"ל נגד הנהלת רפא"ל ונגד הסתדרות העובדים הכללית, מופיעות לפנינו כיום, בהתדיינויות כנ"ל, כשהם מטיחים בליסטראותיהם בארגון שהם הקימו במו ידיהם.

ד

אף אנו שותפים להתבטאותו של בית־הדין האזורי, ומביעים צערנו על כך שהצדדים לא מצאו דרך ליישוב ניגודי האינטרסים שביניהם.

ה

22. ברם, אופי ההתדיינויות והיקפן, במיוחד בתקופה הראשונה של פעילות ארגון סגל המחקר לאחר הכרתו כארגון עובדים יציג, מחייבים בירור משפטי מסודר ומקיף של השאלות המתעוררות, תוך מתן הזדמנות נאותה לכל הצדדים הנוגעים בדבר להביע את עמדותיהם וטיעוניהם.

ו

שאלת היחס בין מוסדות העמותה בינם לבין עצמם, על־פי הוראות תקנון העמותה אשר חלקים ממנו צוטטו בפסקה 4 לעיל (ויודגש כי אין בכך משום הבעת עמדתנו לתוכן של ההוראות), היא שאלה נכבדה. לשאלה זו יש להתייחס לא רק על־פי נוסח סעיפי התקנון, אלא גם על־פי עקרונות יסוד כלליים וכן אלה הנוגעים לפעילות ארגוני עובדים ומעמדם.

ז

הוא הדין לגבי שאלת היחס בין חברי העמותה או אלה שתקנון העמותה מתייחס אליהם, לבין מוסדות העמותה, והדרך הטכנית והמהותית בה הם נוטלים חלק והשפעה בפעילות העמותה.

23. מודעים אנו ללוח הזמנים הקצר שהיה ברקע הליך התביעה השנייה בבית־הדין האזורי, עקב ההזמנה לאסיפה הכללית של העמותה ביום 17.12.1998. בית־הדין האזורי פעל כהלכה בקובעו מועד מזורז לדיון לפניו בסכסוך הארגוני, כשם שהיה פועל

א

בתביעה השנייה שהגישו המשיבים נתבעו הסעדים אשר ניתנו למעשה בהחלטת בית-הדין האזורי מיום 16.12.1998 (ראה פירוט הסעדים בפסקה 13 לעיל). על מה אפוא יתקיים הדיון בתביעתם של המשיבים לאחר הגשת כתב הגנה?

ב

24. בהליכים מסוימים, וביניהם סכסוכים קיבוציים וסכסוכים ארגוניים, יש לקיים דיון מזורז, ולתאם את לוח הזמנים לבירור הסכסוך על-פי מהות הסכסוך ולוח הזמנים הקשור בו.

ג

השאלות הנכבדות אשר הועלו בתביעה השנייה של המשיבים חייבו התייחסות להיבט העובדתי, אך בעיקר גם להיבט המשפטי. ייתכן כי לאחר הגשת כתב ההגנה ולאחר בירור משפטי מסודר, מקיף ומזורז של העובדות ושל השאלות המתעוררות, היה בית-הדין מגיע לתוצאה אופרטיבית שונה מהתוצאה שאליה הגיע בהחלטתו מיום 16.12.1998, וייתכן שהיה מגיע לאותה תוצאה. כך או כך, הייתה ניתנת למערערים האפשרות – להם זכאים – להגיש כתב הגנה ולטעון טענות עובדתיות ומשפטיות.

ד

סדרי הדין אינם רק אמצעי לניהול מסודר ויעיל של הליך, אלא אף אמצעי למיצוי זכויותיו של כל צד להליך, ועל-כן יש להקפיד עליהם.

ה

25. לאור זאת, התוצאה שאליה אנו מגיעים היא כי יש מקום להתערבותנו בדרך הדיונית שעל-פיה ניתנה ההחלטה האופרטיבית של בית-הדין האזורי מיום 16.12.1998, לפני הגשת כתב הגנה ובירור התביעה, ויש על-כן לבטל את התוצאה האופרטיבית של ההחלטה, כפי שנקבעה בפסקה י"ד בה.

ו

26. אנו מניחים שהמערערים הגישו את כתבי ההגנה מטעמם עד ליום 28.12.1998 כפי שנקבע בפסקה ט"ו של ההחלטה מיום 16.12.1998. לפיכך, כפי שבית-הדין האזורי טיפל ביעילות בהליכים עד כה, הוא ייתן קדימות לעניין, ויחליט מיד על הדרך בה יתנהלו ההליכים, תוך קביעת לוח זמנים קצר ומזורז לבירור התביעות, ישמע את טיעוני הצדדים, יקבע את העובדות הרלוונטיות וייתן את פסק-דינו בהן בהקדם.

ז

27. לאור זאת, אין אנו נדרשים להכרעה בשאלה השנייה שנדונה לפנינו (ראה פסקה 20 לעיל). שאלה נכבדה זו תידון בהליך המזורז בבית-הדין האזורי.

סיכום

28. לאור כל האמור לעיל, אנו מחליטים לקבל את הערעור כמפורט בפיסקה 25 לעיל.

29. אין צו להוצאות.

30. פסק-הדין יישלח לצדדים בפקסימיליה.

ניתן היום, י"ז בטבת תשנ"ט, 5.1.1999.